UNITATEA DE ÎNVĂŢARE 4: TEORIA CERERII

4.1. Cererea și prețurile

- 4.1.1. Funcția de cerere in raport de pret
- distinctia dintre cerere si cantitate ceruta
- prima lege a cererii: cantitatea ceruta dintr-un bun este funcție descrescătoare de prețul său.
- Curba cererii individuale pentru un anumit bun arată cum evoluează cantitatea ceruta de un individ pentru acel bun atunci când preţul acestuia variază. Curba cererii descrie prima lege a cererii: cantitatea cruta dintr-un bun este funcţie descrescătoare de preţul său.

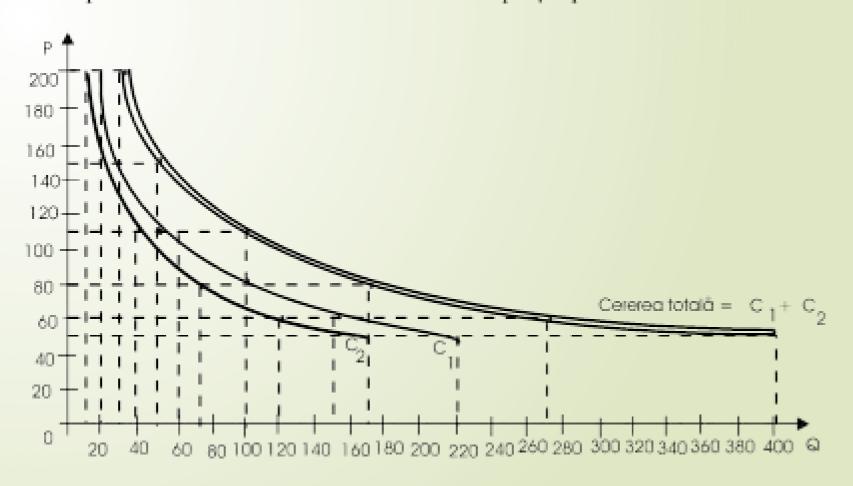
4.1.2. Paradoxul lui Giffen

Bunurile Giffen sunt acele bunuri pentru care creşterea preţului nu mai determină reducerea cantitatii cerute sau a consumului ci, dimpotrivă, sporirea acestora.

4.1.3. De la cererea individuală la cererea pieței

Preţul(u.m./buc.)	Cererea individuală C ₁	Cererea individ. C ₂	Cererea tot. a pieței
200	20	10	30
150	30	20	50
110	60	40	100
80	100	70	170
60	150	120	270
50	220	180	400

Fig. 4.4. Insumarea pe orizontală a curbelor cererilor individuale pentru trasarea curbei cererii totale a pieței pentru un anumit bun

4.1.4. Elasticitatea cererii față de preț

- conceptul de elasticitate a unei mărimi exprimă gradul de sensibilitate a mărimii respective la variațiile survenite în factorii care o influențează.
  - elasticitatea preţ
  - elasticitate preţ încrucişată

Elasticitatea - preț a cererii pentru un anumit bun reprezintă gradul de sensibilitate a cererii sau reacția ei la variațiile intervenite în nivelul prețului bunului respectiv. Ea se determină ca raport între procentul de variație a cantității cerute și procentul de variație a prețului său, altfel spus, raportul dintre variația relativă a cantității cerute $\left(\frac{\Delta X}{X}\right)$ și variația relativă a prețului $\left(\frac{\Delta P_x}{P_x}\right)$.

$$E_{P_x} = -\frac{\frac{\Delta X}{X}}{\frac{\Delta P_x}{P_x}} = -\frac{\Delta X}{X} \cdot \frac{P_x}{\Delta P_x} = -\frac{\Delta X}{\Delta P_x} \cdot \frac{P_x}{X}$$

$$(4.1.),$$

unde: E_{P_X} = coeficientul de elasticitate - preț; ΔX = variația cantității cerute din bunul X; ΔP_X =variația nivelului prețului bunului X.

$$E_{P_{xA}} = (-) \frac{\partial X}{\partial P_x} \cdot \frac{P_{xA}}{X_A}$$

- a) Daca EPx > 1, cererea este de elasticitate supraunitară, adică, la o modificare a preţului, modificarea cantitatii cerute în sens invers este într-o proporţie mai mare;
- b) Dacă EPx=1, cererea este de elasticitate unitară, adică, la o modificare a preţului, modificarea cantitatii cerute în sens invers este în aceeași proporţie;
- c) Dacă EPx < 1, cererea este de elasticitate subunitară, adică, la o modificare a preţului, modificarea cantitatii cerute în sens invers are loc într-o proporţie mai mică.
- Pot fi imaginate și două cazuri extreme:
- d) Dacă EPx=0, spunem că cererea este perfect inelastică, adică, oricât s-ar modifica preţul, cantitatea cerută rămâne neschimbată sau variaţia cererii este nulă;
- e) Dacă EPx=∞, spunem că cererea este perfect elastică, adică la o variaţie infinit de mică a preţului, tinzând spre zero, cantitatea cerută tinde să crească foarte mult, spre infinit.

Elasticitatea-preț încrucișată exprimă, deci, gradul de sensibilitate a consumului sau cererii pentru un bun X în funcție de variația prețului altui bun, Y, calculându-se ca raport între modificarea relativă a cantității cerute din primul bun, $\Delta X/X$, și modificarea relativă a prețului celuilalt bun, $\Delta P_{y}/P_{y}$. Similar cu calculul elasticității preț directe, vom determina un coeficient al elasticității

încrucişate potrivit formulei:
$$Ep_y = \frac{\Delta X}{\Delta P_y} \cdot \frac{P_y}{X}$$
 (4.3) sau cu ajutorul derivatei, atunci când

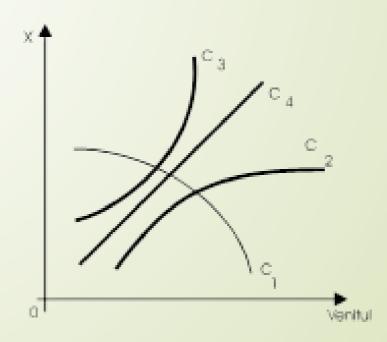
cunoaștem funcția completă a cererii:
$$Ep_y = \frac{\partial X}{\partial P_y} \cdot \frac{P_y}{X}$$
 (4.4.)

- Valorile pe care le ia Ep ne arată cum sunt bunurile X si Y, unul fata de celălalt, în consum:
- 0 bunurile X şi Y sunt *independente*,
- Intre 0 si 1 substituibile
- Mai mare ca 1 strans substituibile
- Între -1 și 0, bunuri complementare
- Mai mic decat -1, bunuri strans complementare

4.2. Cererea şi venitul

A doua "lege" de evoluţie a cererii sau consumului unui bun evidenţiază comportamentul acesteia în funcţie de celălalt factor important sub influenţa căruia se găseşte: venitul. *Cantitatea ceruta pentru un bun "normal" este o funcţie crescătoare de venitul consumatorului.*

Fig.4.3. Tipuri de curbe ale lui Engel

- a) Bunuri **"inferioare"** (corespunzătoare curbei C1), pentru care efectul venitului este negativ. În cazul acestora, pe măsură ce se ameliorează nivelul de trai prin creșterea venitului, individul își diminuează consumul lor, înlocuindu le cu bunuri de mai bună calitate (se reduce consumul de pâine neagră înlocuind o cu pâine albă, se diminuează consumul de margarină pe seama creșterii folosirii untului etc., bunurile substituite fiind considerate "inferioare")
- b) Bunurile "normale" (corespunzătoare curbelor C2 și C4), pentru care efectul variației venitului este pozitiv, consumul acestora crescând într o proporție mai mică sau egală cu proporția creșterii venitului. Engel estima că, pe măsura creșterii venitului, ponderea cheltuielilor cu alimentele scade în bugetul familiei (deși consumul acestora sporește și se îmbunătățește calitativ), în timp ce ponderea cheltuielilor cu îmbrăcămintea și locuința rămâne constantă. (Deci curba C2 ar corespunde cererii de alimente, iar curba C4 cererii de îmbrăcăminte și locuință).
  - c) Bunurile **"superioare"** (corespunzătoare curbei C3), pentru care efectul variației venitului este pozitiv, consumul acestora crescând într o proporție mai mare decât sporul relativ al venitului. Ca urmare, ponderea cheltuielilor cu procurarea acestor bunuri sporește în totalul bugetului familiei. În această categorie se pot include cea mai mare parte a celorlalte bunuri, care nu răspund celor trei nevoi primare: alimentație, îmbrăcăminte, locuință).

4.2.2. Elasticitatea venit a cererii

Ca și la elasticitatea - preț, elasticitatea venit a cererii exprimă gradul de sensibilitate a cererii pentru un bun, dar, de această dată, la variațiile survenite în mărimea venitului. Ea se determină ca raport între variația relativă a cantității cerute și variația relativă a venitului:

$$E_{V} = \frac{\frac{\Delta X}{X}}{\frac{\Delta V}{V}} = \frac{\Delta X}{\Delta V} \cdot \frac{V}{X}$$
 (4.4)

sau, ca modificare a cererii provocată de o variație infinit de mică a venitului, cu ajutorul derivatei, atunci când cunoaștem funcția matematică a cererii:

$$E_V = \frac{\partial X}{\partial V} \cdot \frac{V}{X} \tag{4.5}$$

Calculând coeficientul de elasticitate a cererii în funcție de venit, putem obține următoarele valori:

- a) $E_V < 0$: bunul X este un bun "inferior";
- b) $0 \le E_V \le 1$: bunul X este un bun "normal";
- c) $E_V > 1$: bunul X este un bun "superior".